

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

08.03.2013 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България

[Телевизия Bulgaria on Air](#)

✓ Как икономиката да се върне към растеж?

http://bgonair.bg/bg/investbook/investbook/_kak_ikonmikata_da_se_vyrne_kym_rastezh/

По-големият проблем не е темпът на нарастване на доходите, а ниската база, от която тръгват, коментира Васил Велев от Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Вижте какво още заявиха по темата Петър Чобанов от Института за нов икономически напредък и Явор Алексиев от Института за пазарна икономика.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Електронните разплащания стимулират икономиките

http://www.capital.bg/biznes/finansi/2013/03/07/2017900_elektronnite_razplashtaniia_stimulirat_ikonmikite/

Увеличаването на електронните разплащания през последните години води до генериране на растеж в икономиката. Това показват данните от проучване, проведено от Moody's Analytics по поръчка на Visa. Изследването обхваща 56 страни, които съставляват 93% от глобалния брутен вътрешен продукт (БВП).

Стимул за потреблението

Според получените резултати в периода 2008 - 2012 г. използването на различни средства за безналични разплащания, като например дебитни и кредитни карти, е довело до увеличаване на БВП на включените страни с общо 983 млрд. долара. Причината е, че растящото проникване и употреба на разплащателните карти са довели до ръст в потреблението, а оттам и на цялата икономика. От Moody's Analytics изчисляват, че в периода 2008 - 2012 г. реалният глобален ръст на БВП е бил едва 1.8% годишно, като без увеличената употреба на разплащателни карти отчетеното нарастване би било само 1.6%.

Най-осезаемо положителните ефекти се наблюдават в Китай, където растящата употреба на карти е довела до ръст в потреблението с 4.89%. В номинално изражение това съответства на допълнителни 375 млрд. долара, добавени към икономиката на страната през този петгодишен период. Употребата на разплащателни карти в САЩ пък е увеличила потреблението с 0.3%, като е добавила 127 млрд. долара към американската икономика.

Смекчаване на рецесията

Така според изчисленията на анализаторите отчетеното нарастване в употребата на карти е допринесло за допълнителен ръст на БВП средно с 0.17 процентни пункта годишно за разглеждания петгодишен период. За същото време общият БВП в наблюдаваните страни се е повишил средно с 1.8 процентни пункта.

"За отбелязване е това, че електронните разплащания са помогнали за възстановяването от глобалната рецесия, което иначе би било още по-бавно, тъй като проникването и употребата на картите е осигурило важен и измерим тласък за икономиките", коментира Чарли Шарф, главен изпълнителен директор на Visa.

"Въпреки предизвикателния световен икономически пейзаж увеличеното проникване на платежни карти е допринесло за повишаването на потреблението и като цяло за нарастването на БВП", посочва от своя страна Марк Занди, главен икономист на Moody's Analytics. Това се отнася в особена степен за развиващите се пазари, където употребата на карти е добавила 0.8% към БВП в сравнение с 0.3% за развитите пазари. По-същественният принос се обяснява с високия темп на нарастване на степента на проникване на разплащателните карти.

Разнообразни ползи

"Употребата на карти прави икономиката по-ефективна и осигурява съществен тласък за растежа", посочват авторите на проучването. По думите им тези положителни ефекти се проявяват в продължение на години, а сред факторите за генерирането им са повишената ефективност при транзакциите, подобряването на достъпа на потребителите до кредитиране и повишаването на потребителското доверие в платежната система като цяло.

Използването на безналични методи за разплащане носи ползи и за търговците чрез минимизирането на тежестите и рисковете, свързано с държането на пари в брой, отбелязват анализаторите. Освен това електронните разплащания подкрепят и правителствата в усилията им за борба със сивата икономика, като повишават прозрачността и генерират допълнителни данъчни постъпления за бюджетите, отчитат още от Moody's Analytics.

Изчисленията на анализаторите за разглежданите 56 страни показват, че всяко бъдещо увеличение на употребата на карти с 1% би допринесло за годишно нарастване на потреблението от 0.056%, както и за ръст на БВП с 0.032%.

✓ Поскъпването на тока изпреварва със 104% инфлацията

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1825738>

Какво се случвало с цената на електроенергията от 2000 г. насам и как се съотнася тя към инфлацията, заплатите и пенсиите, които сме получавали?

"24 часа" извади цените през последните 13 години, за да пресъздаде картината на поскъпването. Изводът е, че повишението на цената на тока изпреварва значително инфлацията през годините. Със 132,3% е увеличена цената на дневния ток от 2000 г. до 5 март 2013 г. А нощната тарифа е скочила с цели 206 процента. В същото време общото поскъпване на живота, измерено чрез индекса на потребителските цени, тоест инфлацията, е "само" 101,7 на сто. С други думи при нощната тарифа

скокът на тока е с над 104% по-голям, а при дневната - с около 30 процента.

Разбира се, трябва да се направи уточнението, че сравнението не е с със средна цена на електроенергията, защото всъщност такава няма. За всяко домакинство и за всеки месец тя е различна и зависи от това колко дневна и колко нощна енергия е потребил. Но прието от години е, че това съотношение е три към едно дневна към нощна.

През 2000 г. за 1 квтч дневна еленергия българинът е плащал 0,086 лв., а за нощната - 0,046 лв. Цените са с ДДС. Веднага правим сравнението с цената на ЧЕЗ (избираме най-голямото електроразпределително дружество с 2 млн. потребители) до 5 март тази година. За дневния ток тя беше 0,19978 лв., а за нощния - 0,11732 лв. Заради протестите ДКЕВР спешно и извънредно намали цените от 5 март и те вече са 0,1891 лв. за тока през деня и 0,1317 лв. за един киловатчас през нощта.

В края на миналия век цените на тока у нас са субсидирани.

През 1998 г. под надзора на Международния валутен фонд се прави план как 1 киловатчас ток в България да стигне 4 цента, или 0,072 лв. До 2001 г. обаче той не е изпълнен. Така през 2002 г. се приема от парламента енергийна стратегия, това е по времето на управлението на Симеон Сакскобургготски, а енергиен министър е Милко Ковачев. За първи път в стратегия са заковани цени. Тя предвижда увеличение за 2002 г. с 20%, за 2003 г. - с 15% и за 2004 г. - с 10%.

Да не забравяме, че в този период се подготвя и продажбата на електроразпределителните дружества. За първите три години след приватизацията

на новите собственици бе дадена печалба от 15,99%.

Всъщност тогава е най-голямото поскъпване, което се е случвало за тези 13 години, ударно, по график и без никаква пазарна логика и отчитане на разходи.

Поставена е цел - да се постигне цена от 4 цента, което вече при новия курс на долара прави 1 квтч= 0,090 лв. Тази цел е надмината още през 2002 г. Тогава обаче е предвидена евтина квота за бедните. През тези три години първите 75 киловатчаса бяха заковани на цена от 0,098 лв. за квтч. Над тях обаче цената растеше прогресивно. През 2002 г. тя е 0,127 лв. за квтч, през 2003 г. - 153 лв. за квтч, и през 2004 г. - 0,174 лв. за квтч. "24 часа" изчисли средната цена на дневния ток при 333 квтч средно потребление на домакинство за месец и при 1/3 ползване на ток през нощта. За 2002 г. дневната тарифа излиза 0,117 лв., за 2003 г. - 0,134 лв., и за 2004 г. - 0,148 лв.

За нощната тарифа за тези 3 г. пък бяха дадени едни евтини 50 квтч за

потребителите, които не са на парно. Тя бе закована на 0,053 лв., толкова, колкото беше през 2001 г. Над нея нощната тарифа растеше и за 2002 г. беше 0,068 лв., за 2003 г. - 0,082 лв., а за 2004 г. - 0,093 лв.

На 1 юли 2004 г. тригодишният график за поскъпване вече е изпълнен. Процедурата за приватизация на електроразпределителните дружества пък тече с пълна сила. Към ноември 2004 г. те вече имат нови собственици - държавната компания на Чехия - ЧЕЗ, ЕВН, която е собственост на правителството на Долна Австрия, и германската компания Е.он.

През 2005 г. Държавната комисия за енергийно и водно регулиране премахна евтините 50 квтч от нощната тарифа, но не промени другите цени. Тогава имаше мощни скандали между комисията и новите собственици на електроразпределителните дружества.

На следващата година - 2006-а бяха премахнати и евтините 75 квтч от дневната тарифа. Затова цената на пръв поглед пада - до 0,146 лв. за квтч, нощната си остава 0,093 лв. По това време ДКЕВР държи цените във фризера.

През 2007 г. за първи път се появява отделно цена за пренос за трите електроразпределителни дружества - ЧЕЗ, ЕВН и Е.он. Това е първата година, в която ДКЕВР определя цените без ДДС. Дотогава данъкът винаги е начисляван.

Поскъпването е 7 на сто за дневната енергия и 12% за нощната.

Сериозният скок обаче е запазен за следващата - 2008 г.

От тази година има и регионални цени - различни за ЧЕЗ, Е.он и ЕВН. Те се различават със стотни от стотинката. Освен цена за пренос във фактурата се появява и цена за достъп до мрежата. Дневната тарифа на ЧЕЗ вече е с цена от 0,177 лв. за киловатчас, увеличението е близо 13%, а нощната е 0,1159 лв., или скокът е с 15,16 на сто.

От 1 юли 2009 г., когато са изборите, има намаление на дневната тарифа за трите дружества между 1,5 до 4,2%. При ЧЕЗ цената на тока през деня е 0,1702. Нощната обаче продължава танца си нагоре. При ЧЕЗ е с 2%, или 0,1183 лв. за квтч.

За първи път се появява добавката за зелена енергия. Цената в началото е символична - 0,00212 лв. за киловатчас и никой не и обръща внимание.

През 2010 г. във фактурата за ток влиза и добавката "високоэффективно комбинирано производство" (тя е за тока, който произвеждат топлофикациите) и нейната цена в началото също е символична - 0,00219 лв. Увеличението на цената от 1

юли е минимално - при ЧЕЗ дневната тарифа става 0,173, или с 1,81% нагоре, а нощната е 0,12 лв., или увеличението е с 1,85 лв.

И за следващата - 2011 г. увеличението е символично - с 1,89% за дневната енергия, която става 0,1771 за квтч, и 1,86% за нощната, чиято цена е 0,122.

След като знаем удара, който понесоха битовите потребители с цената на тока от 1 юли 2012 г., е странно защо в предните години скокът на тока е задържан, за да се взривят цените в годината преди изборите. Обясненията са - че са включени прекалено много и в последния момент фотоволтаични паркове, които вече са с мощност от 1000 мегавата, както и вятърни централи. През 2012 г. заработи на пълна мощност и американската централа "Марица-изток 1", която заедно с "Марица-изток 3" дават скъпа електроенергия.

Така от 1 юли миналата година дневната тарифа на ЧЕЗ бе увеличена с 13,18% спрямо юли 2011 г. Цената ѝ приближи 20-те стотинки и стана 0,19978 за квтч. Нощната енергия скочи със 14,76% и до 5 март беше с цена от 0,11732 лв.

През лятото, когато консумацията на еленергия е по-малка, този скок не бръкна толкова дълбоко в доходите на хората, но пък декемврийските сметки, особено за домакинствата, които се отопляват на ток, станаха непосилни и хората излязоха на улицата. Затова ДКЕВР извънредно и спешно понижи цената на електроенергията от 5 март. Дневната - с 5,30% за ЧЕЗ и повече нощната - с 14,61.

Всеки българин харчи по 329 квтч

329 киловатчаса е средното годишно потребление на електроенергия на глава от населението. НЕК изкупува за регулирания пазар 24 млрд. киловатчаса на година и го продава на електроразпределителните дружества. Този ток се консумира от домакинствата, малкия и среден бизнес. Ако разделим тези милиарди на 7,324 млн. население по последното преброяване, се получават именно 329 киловатчаса.

В сметката обаче влиза и потребеният ток от дребния и средния бизнес, защото ДКЕВР определя обща квота за тях и битовите потребители, а няма отделни данни. От 1 юли 2013 г. бизнесът, който ползва средно напрежение, излиза на свободния пазар и може да си купува ток от различни търговци.

2000 г. - 1005 квтч със средна пенсия, сега - 1361

С една средна пенсия е можело да се купят 1005 квтч дневен ток и 1878 квтч нощен през 2000 г. Това показват изчисленията по данните от НОИ и от цените на електричеството. В момента могат да се купят 1361 киловатчаса по дневната тарифа и 2316 квтч по нощната. На пръв поглед изглежда, че цената на тока сега трябва да е по-поносима за пенсионерите, отколкото преди 13 години. Тяхната пенсия се е увеличила над 3 пъти - от 86,41 на 271 лв. Същото е и със средната заплата. От 2000 до 2013 г. тя е скочила 4 пъти - от 202 на 812 лв. (Виж графиките - бел. ред.)

Защо тогава се стигна до масовото недоволство срещу сметките за ток сега, а не през 2000 г.?

Обяснението е, че механичното сравняване в проценти на увеличението на пенсиите и заплатите с това на цената на електричеството е подвеждащо. Защото немалко поскъпване през годините има и на парното, на водата, на храните, на транспорта и т.н. Така след като хората платят ежедневните си разходи, накрая на месеца не остава почти нищо за битовите сметки и те изглеждат още по-непосилни.

economynews.bg

✓ 1.8% ръст на БВП през 2011

<http://www.economynews.bg/18-%D1%80%D1%8A%D1%81%D1%82-%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D0%B2%D0%BF-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7-2011-news42572.html>

През 2011 г. БВП възлиза на 75 308 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в съпоставими цени за 2005 г., БВП се е увеличил с 1.8% спрямо предходната година.

По окончателни данни произведеният брутен вътрешен продукт (БВП) през 2011 г. възлиза на 75 308 млн. лв. по текущи цени. На човек от населението се падат 10 115 лв. от стойността на показателя. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 38 504 млн. евро, като на човек от населението се падат 5 172 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност през 2011 г. е 65 174 млн. лв. по текущи цени.

Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 1.0 процентни пункта през 2011 г. спрямо предходната година и достига до 30.5%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, е 64.1%, което е с 1.5 процентни пункта по-малко спрямо предходната година.

Относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката достига до 5.4%, което е с 0.5 процентни пункта повече в сравнение с 2010 година.

За индивидуално потребление на населението през 2011 г. са изразходвани 70.3% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал) формират 21.5% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно.

Преизчислен по цени на 2005 г., БВП през 2011 г. се е увеличил с 1.8% спрямо 2010 година.

През 2011 г. спрямо предходната година брутната добавена стойност нараства с 2.1%, като динамиката ѝ се определя основно от регистрирания ръст в следните икономически дейности: добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване - с 8.4%; професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - с 5.7%; създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения - с 2.6%.

По отношение на компонентите на крайното използване основен принос за регистрирания положителен икономически растеж бележат износът на стоки и услуги - с 12.3%, и индивидуалното потребление - с 1.7%. Бруто образуването в основен капитал бележи спад с 6.5%.